

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

7. august 2018*

Eelotsusetaotlus – Intellektuaal- ja tööstusomand – Direktiiv 2004/48/EÜ – Artikkel 4 – Kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsiooni õigus pöörduda kohtusse – Direktiiv 2000/31/EÜ – Artiklid 12–14 – Selliste IP-aadresside rentimise ja registreerimise teenuste osutaja vastutus, mis võimaldavad domeeninimesid ja veebisaite kasutada anonüümselt

Kohtuasjas C-521/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tallinna Ringkonnakohtu (Eesti) 28. augusti 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 1. septembril 2017, menetluses

Coöperatieve Vereniging SNB-REACT U. A.

versus

Deepak Mehta,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja), M. Safjan, D. Šváby ja M. Vilaras,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Coöperatieve Vereniging SNB-REACT U. A., esindajad: vandeadvokaat K. Turk ja advokaat M. Pild,
- Eesti valitsus, esindaja: N. Grünberg,
- Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman, P. Huurnink ja J. Langer,
- Euroopa Komisjon, esindajad: F. Wilman ja E. Randvere,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: eesti.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT 2004, L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32) artikli 4 punkti c ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) (EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399) artikleid 12–14.
- 2 Taotlus on esitatud Coöperatieve Vereniging SNB-REACT U. A. (edaspidi „SNB-REACT“) ja Deepak Mehta vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb viimase vastutust kümne kaubamärgiomaniku õiguste rikkumise eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2000/31

- 3 Direktiivi 2000/31 põhjenduses 42 on märgitud:

„Erandid käesoleva direktiiviga kehtestatud vastutusest hõlmavad ainult neid juhtumeid, kui infoühiskonna teenuse osutaja tegevus piirdub kolmandate osapoolte pakutava teabe edastamiseks või ajutiseks talletamiseks vajaliku sidevõrgu käitamise ja sellele juurdepääsu võimaldamise tehnilise toiminguga, mille ainus eesmärk on side tõhustamine; see tegevus on üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga, seega pole infoühiskonna teenuse osutajal edastatava või talletatava teabe kohta teadmisi ega kontrolli selle üle.“

- 4 Direktiivi II peatükk „Põhimõtted“ sisaldab muu hulgas 4. jagu „Vahendajatest teenuseosutajate vastutus“, millesse kuuluvad direktiivi artiklid 12–15.

- 5 Sama direktiivi artiklis 12 „Pelk edastamine“ on sätestatud:

„1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe edastamises sidevõrgu kaudu või sidevõrgule juurdepääsu pakkumises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta edastatava teabe eest [...]

[...]

3. Käesolev artikkel ei mõjuta võimalust, et kohus või haldusasutus nõuab vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist.“

- 6 Direktiivi 2000/31 artiklis 13 „Vahemällu salvestamine“ on ette nähtud:

„1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe edastamises sidevõrgu kaudu, tagavad liikmesriigid, et kui selle teenuse ainus eesmärk on teabe tõhusam edastamine teistele teenuse saajatele nende taotluse alusel, siis ei vastuta teenuseosutaja selle teabe automaatse, vahepealse ja ajutise talletamise eest [...]

[...]

2. Käesolev artikkel ei mõjuta võimalust, et kohus või haldusasutus nõuab vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist.“

7 Direktiivi artiklis 14 „Teabe talletamine“ on sätestatud:

„1. Kui osutatakse infoühiskonna teenust, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises, tagavad liikmesriigid, et teenuseosutaja ei vastuta teenuse saaja taotluse põhjal talletatava teabe eest [...]

[...]

3. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusasutuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist ega liikmesriikide võimalust kehtestada kord, kuidas teave kõrvaldada või juurdepääs sellele tõkestada.“

Direktiiv 2004/48

8 Direktiivi 2004/48 põhjenduses 18 on märgitud:

„Isikud, kellel on õigus nõuda [käesolevas direktiivis ette nähtud] meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite rakendamist, peaksid olema mitte ainult õiguste valdajad, vaid neil peab olema otsene huvi ja seaduslik alus kooskõlas kohaldatava seadusega ja lubatud piires, mis võib hõlmata vastavate õiguste haldamise või kollektiivsete ja isiklike huvide kaitsmise eest vastutavaid kutseorganisatsioone.“

9 Direktiivi I peatükis „Eesmärk ja reguleerimisala“ sisaldub muu hulgas direktiivi artikkel 2 „Reguleerimisala“, mille lõikes 1 on ette nähtud:

„Ilma et see piiraks meetmete kohaldamist, mida kohaldatakse või võidakse kohaldada [liidus] või siseriiklikes õigusaktides kuni selleni, et need meetmed soosivad enam õiguste valdajaid, kehtivad käesolevas direktiivis sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid kooskõlas artikliga 3 mis tahes intellektuaalomandi õiguste rikkumise kohta, nagu on sätestatud [liidu] õigusaktides ja/või vastava liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.“

10 Direktiivi 2004/48 II peatükk „Meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid“ sisaldab muu hulgas direktiivi artiklit 4 „Isikud, kellel on õigus taotleda meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist“, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid tunnistavad käesolevas peatükis isikutena, kellel on õigus nõuda meetmete, protseduuride ja õiguskaitsevahendite kohaldamist:

- a) intellektuaalomandi õiguste valdajaid kooskõlas kohaldatavate seadustega;
- b) kõiki teisi isikuid, kes on volitatud nimetatud õigusi kasutama, [...] kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini;
- c) intellektuaalomandi kollektiivõiguste halduskogusid [edaspidi on kasutatud täpsemat vastet „intellektuaalomandi õiguste kollektiivse haldamise organisatsioon“], mida reeglipäraselt tunnustatakse kui intellektuaalomandi õiguste valdajate seadusjärgseid esindajaid kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini;

d) kutseala õiguskaitseasutusi, mida reeglipäraselt tunnustatakse kui intellektuaalomandi õiguse valdajate seadusjärgseid esindajaid kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini.“

Eesti õigus

11 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (RT I 2005, 26, 197) § 3 „Õigus pöörduda kohtusse“ lõikes 2 on ette nähtud:

„Seaduses ettenähtud juhul menetleb kohus tsiviilasja ka siis, kui isik pöördub kohtusse teise isiku või avalikkuse eeldatava seadusega kaitstud õiguse või huvi kaitseks.“

12 Kaubamärgiseaduse (RT I 2002, 49, 308) § 60¹ „Esindaja kaubamärgialastes kohtuvaidlustes“ lõikes 2 on sätestatud:

„Kaubamärgiomanikku võib õiguste kaitsel esindada õigusvõimeline kaubamärgiomanikke esindav organisatsioon, mille liige ta on.“

13 Infoühiskonna teenuse seaduse (RT I 2004, 29, 191) § 8 „Vastutuse piirang üksnes teabe edastamise ja üldkasutatavale andmesidevõrgule juurdepääsu pakkumise korral“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui osutatakse teenust, mis seisneb üksnes teenuse kasutaja pakutava teabe edastamises üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu või üldkasutatavale andmesidevõrgule juurdepääsu pakkumises, ei vastuta teenuse osutaja edastatava teabe sisu eest [...]“

14 Selle seaduse §-s 9 „Vastutuse piirang andmete vahemällu salvestamise korral“ on sätestatud:

„Kui osutatakse teenust, mis seisneb teenuse kasutaja pakutava teabe edastamises üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu, kusjuures vastav edastusmeetod tehnilistel põhjustel nõuab andmete vahemällu salvestamist ja selle teenuse ainus eesmärk on teabe tõhusam edastamine teistele teenuse kasutajatele nende taotluse alusel, ei vastuta teenuse osutaja selle teabe automaatse, vahepealse ja ajutise talletamise puhul teabe sisu eest [...]“

15 Kõnealuse seaduse § 10 „Vastutuse piirang andmete talletamise teenuse osutamise korral“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui osutatakse teenust, mis seisneb teenuse kasutaja pakutava teabe talletamises, ei vastuta teenuse osutaja teenuse kasutaja taotluse põhjal talletatava teabe sisu eest [...]“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 SNB-REACT on Amsterdamis (Madalmaad) asuv organisatsioon, mille eesmärk on tagada kaubamärgiomanike kollektiivne esindamine.

17 Ta esitas Harju Maakohtule (Eesti) hagi, milles nõudis, et D. Mehta lõpetaks SNB-REACTi kümne liikme õiguste rikkumise ja hoiduks edaspidi rikkumisest, ning palus temalt välja mõista hüvitise tekitatud kahju eest.

18 SNB-REACT põhjendas oma hagi sellega, et D. Mehta registreeris interneti domeeninimed, mis kasutasid õigusvastaselt tähiseid, mis on identsed tema liikmetele kuuluvate kaubamärkidega, ning veebisaidid, millel õigusvastaselt müüdi selliste tähistega tähistatud kaupa. Lisaks väitis SNB-REACT, et

D. Mehta on nende domeeninimedele ja veebisaitidele vastavate IP-aadresside omanik. Lõpuks väitis ta, et D. Mehta on vastutav selle eest, et kõnealuseid tähiseid kasutati nendes domeeninimedes ja veebisaitidel õigusvastaselt ning et sellele oli korduvalt tema tähelepanu juhitud.

- 19 D. Mehta väitis enda kaitseks, et ta ei ole SNB-REACTi viidatud domeeninimesid ega veebisaitide registreerinud ega mingil viisil kasutanud tähiseid, mis on identsed selle organisatsiooni liikmetele kuuluvate kaubamärkidega. Ta tunnistas küll ka, et talle kuulub 38 000 IP-aadressi, kuid märkis siiski, et ta üksnes rentis need kahele kolmandale äriühingule. Lõpuks väitis ta, et seda tegevust arvestades tuleb teda käsitada üksnes elektroonilisele andmesidevõrgule juurdepääsu pakkuja ja teabe edastajana.
- 20 Harju Maakohus jättis SNB-REACTi hagi rahuldamata, kuna leidis esiteks, et SNB-REACTil ei olnud õigust pöörduda kohtusse, et esitada enda nimel hagi oma liikmete õiguste kaitseks ja nende õiguste rikkumisega tekitatud kahju hüvitamiseks. Sellega seoses tõdes kohus, et SNB-REACTil endal ei ole hagiavalduses loetletud kaubamärkidest tulenevaid õigusi, ning asus seejärel seisukohale, et kaubamärgiseaduse § 60¹ lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et niisugusel organisatsioonil nagu SNB-REACT puudub õigus kohtusse pöörduda muul eesmärgil kui oma liikmete esindamiseks.
- 21 Teiseks leidis Harju Maakohus, et SNB-REACTi esitatud tõendid annavad tunnistust sellest, et D. Mehta oli nende IP-aadresside omanik, mis on seotud organisatsiooni liikmetele kuuluvate kaubamärkidega identsed tähiseid õigusvastaselt kasutatavate interneti domeeninimedega ja selliste tähistega tähistatud kaupa õigusvastaselt müüvate veebisaitidega. Samas leidis kohus, et nendest tõenditest ei nähtu, et D. Mehta oli kõnealuste domeeninimede ja veebisaitide omanik ega see, et ta ise kasutas asjaomaseid tähiseid õigusvastaselt. Neid hinnanguid arvestades järeldas kohus, et vastavalt infoühiskonna teenuse seaduse § 8 lõikele 1 ei saa D. Mehtat pidada vastutavaks kõnealuseid domeeninimesid ja veebisaitide kasutatavate isikute õigusvastase tegevuse eest.
- 22 Tallinna Ringkonnakohtule (Eesti) esitatud apellatsioonkaebuses väidab SNB-REACT esiteks, et kaubamärgiseaduse § 60¹ lõiget 2 on võimalik tõlgendada nii, et see säte lubab kollektiivse esindamise organisatsioonil pöörduda kohtusse, et esitada enda nimel hagi oma liikmete õiguste ja huvide kaitseks. Teiseks leiab ta, et esimese astme kohus välistas ekslikult D. Mehta igasuguse vastutuse teenuste eest, mida ta osutab isikutele, kes kasutavad domeeninimesid ja veebisaitide võltskauba internetimüügiks. Vastutuse piirang, mis on ette nähtud infoühiskonna teenuse seaduse § 8 lõikes 1, kehtib nimelt teenuseosutajatele, kellel on neutraalse vahendaja roll, kuid mitte neile, kes nagu D. Mehtagi on intellektuaalomandi õiguste rikkumistest teadlikud ja kellel on rikkumiste toimepanemisel aktiivne roll.
- 23 Eelotsusetaotluses märgib Tallinna Ringkonnakohtu, et arvestades neid argumente ja kahtlusi, mis tal on riigisisese õiguse liidu õigusele vastavuse suhtes, on tema hinnangul vaja esitada Euroopa Kohtule eelotsusetaotlus kahes küsimuses.
- 24 Esiteks ei ole ta kindel, kas niisugusel organisatsioonil nagu SNB-REACT peaks lubama pöörduda kohtusse, et esitada enda nimel hagi oma liikmete õiguste ja huvide kaitseks. Seetõttu palub ta Euroopa Kohtul tõlgendada direktiivi 2004/48 artikli 4 punkti c, et tal oleks võimalik täies teadmises kindlaks teha, milline ulatus tuleb põhikohtuasjas omistada tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 3 lõikele 2 koostoimes kaubamärgiseaduse § 60¹ lõikega 2.
- 25 Teiseks on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas D. Mehtat ei saa vastutusele võtta, isegi kui ta ei kasutanud tähiseid SNB-REACTi liikmetele kuuluvaid õigusi rikkudes, kuivõrd ta osutas teenuseid isikutele, kes domeeninimedes ja veebisaitidel õigusvastaselt kasutavad selliseid tähiseid, rentides neile isikutele talle kuuluvaid IP-aadresse tingimustel, mis võimaldavad neil tegutseda anonüümselt. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib samuti, et vastus sellele küsimusele sõltub infoühiskonna teenuse seaduse §-dega 8–10 riigisisesesse õigusesse üle võetud direktiivi 2000/31 artiklite 12–14 tähendusest.

26 Neil asjaoludel otsustas Tallinna Ringkonnakohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [...] direktiivi [2004/48] artikli 4 punkti c tuleb tõlgendada selliselt, et liikmesriikidel on kohustus tunnistada kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsioon isikutena, kellel on õigus nõuda õiguskaitsevahendite kohaldamist kaubamärgiomanike õiguste rikkumise kaitseks enda nimel ja esitada kohtusse enda nimel hagi kaubamärgiomanike õiguste teostamiseks?
2. Kas [...] direktiivi [2000/31] artikleid 12, 13 ja 14 tuleb tõlgendada selliselt, et nendes sätestatud teenuseosutajaks, kelle suhtes kohalduvad viidatud artiklites sätestatud vastutuse piirangud, tuleb lugeda ka sellist teenuseosutajat, kelle osutatava teenuse sisuks on IP-aadresside registreerimine, võimaldades anonüümselt siduda IP-aadresse domeenidega, ja nende IP-aadresside rentimine?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 27 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2004/48 artikli 4 punkti c tuleb tõlgendada nii, et liikmesriikidel on kohustus sellist kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsiooni, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tunnistada isikuna, kellel on õigus nõuda direktiivis ette nähtud õiguskaitsevahendite kohaldamist kaubamärgiomanike õiguste kaitseks enda nimel ja nende õiguste teostamiseks enda nimel kohtusse pöörduda.
- 28 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et kuigi direktiivi 2004/48 artikli 4 punktis a on ette nähtud, et liikmesriigid tunnistavad intellektuaalomandi õiguste omajaid igal juhul isikutena, kellel on õigus nõuda direktiivi II peatükis sätestatud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist, on direktiivi artikli 4 punktides b–d kõigis siiski täpsustatud, et liikmesriigid omistavad selle sama õiguse muudele isikutele ja teatud konkreetsetele organisatsioonidele üksnes kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini.
- 29 Täpsemalt omistavad liikmesriigid direktiivi 2004/48 artikli 4 punkti c kohaselt sellise õiguse intellektuaalomandi õiguste kollektiivse haldamise organisatsioonidele, mida reeglipäraselt tunnustatakse kui õiguste omajate seadusjärgseid esindajaid kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini.
- 30 Seda sõnastust arvestades tuleb täpsustada esiteks sõnade „kohaldatav seadus“ ja teiseks sõna „kooskõlas“ tähendust ja ulatust.
- 31 Mis puudutab kõigepealt direktiivi 2004/48 artikli 4 punktis c sisalduvat viidet kohaldatavale seadusele, siis direktiivi artikli 2 lõiget 1 silmas pidades tuleb seda mõista viitavana nii asjakohastele riigisisestele õigusnormidele kui ka olenevalt olukorrast liidu õigusnormidele.
- 32 Mis puudutab seejärel käesoleva kohtuotsuse punktis 30 nimetatud teist elementi, siis tuleb märkida, et direktiivi 2004/48 artikli 4 punkti c ei või tõlgendada nii, et see annab liikmesriikidele piiramatut vabadust omistada või jätta omistamata intellektuaalomandi õiguste kollektiivse haldamise organisatsioonidele õiguse enda nimel nõuda direktiivis ette nähtud õiguskaitsevahendite kohaldamist, et kaitsta kõnealuseid õigusi. Niisugune tõlgendus võtaks igasuguse soovitava toime sellelt sättelt, mille eesmärk on liikmesriikide õigusnormide ühtlustamine.
- 33 Pealegi nähtub direktiivi 2004/48 põhjendusest 18, mida tuleb kõnealuse sätte tõlgendamisel silmas pidada, et liidu seadusandja soovis, et õigus nõuda direktiivis ette nähtud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist omistataks mitte ainult intellektuaalomandi õiguste omajatele, vaid

ka isikutele, kellel on otsene huvi nende õiguste kaitsmise vastu ja õigus pöörduda kohtusse kooskõlas kohaldatava seadusega ning selles lubatud piirini. Lisaks on selles põhjenduses märgitud, et teisena nimetatud isikute kategooria võib hõlmata vastavate õiguste haldamise või kollektiivsete ja isiklike huvide kaitsmise eest vastutavaid kutseorganisatsioone.

- 34 Sellest järeldub, et direktiivi 2004/48 artikli 4 punkti c tõlgendatuna lähtuvalt direktiivi põhjendusest 18 tuleb mõista nii, et kui intellektuaalomandi õiguste kollektiivse haldamise organisatsiooni, kellele on omistatud õigus esindada nende õiguste omajaid, peetakse riigisisestes õigusnormides esiteks nende õiguste kaitse vastu otsesest huvi omavaks ja teiseks lubavad need õigusnormid tal kohtusse pöörduda, on liikmesriikidel kohustus tunnistada seda organisatsiooni isikuna, kellel on õigus nõuda direktiivis ette nähtud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist ning nende õiguste teostamiseks kohtusse pöörduda.
- 35 Seega on direktiivi 2004/48 artikli 4 punkti c eesmärk tagada, et juhul, kui intellektuaalomandi õiguste kollektiivse haldamise organisatsioonil, kes esindab nende õiguste omajaid, on riigisisese õiguse kohaselt õigus pöörduda kohtusse selliste õiguste kaitseks, omistatakse talle spetsiaalselt sama õigus direktiivis ette nähtud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite nõudmiseks.
- 36 Kui see tingimus ei ole täidetud, ei ole liikmesriikidel kõnealuse õiguse omistamise kohustust.
- 37 Käesolevas asjas on eelotsusetaotluses märgitud, et tegemist on kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsiooniga.
- 38 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kindlaks teha, kas niisugust organisatsiooni peetakse riigisisestes õigusnormides selliseks, kellel on otsene huvi tema esindatavate kaubamärgiomanike õiguste kaitse vastu, ja kas need õigusnormid võimaldavad tal kohtusse pöörduda; kui see on nii, siis tuleb talle omistada õigus nõuda direktiivis ette nähtud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist.
- 39 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2004/48 artikli 4 punkti c tuleb tõlgendada nii, et liikmesriikidel on kohustus sellist kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsiooni, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tunnistada isikuna, kellel on õigus nõuda direktiivis ette nähtud õiguskaitsevahendite kohaldamist kaubamärgiomanike õiguste kaitseks enda nimel ja nende õiguste teostamiseks enda nimel kohtusse pöörduda, tingimusel et riigisisestes õigusnormides peetakse seda organisatsiooni selliseks, kellel on otsene huvi nende õiguste kaitse vastu, ja et need õigusnormid võimaldavad tal selleks kohtusse pöörduda, ning seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Teine küsimus

- 40 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2000/31 artikleid 12–14 tuleb tõlgendada nii, et vastutuse piirangud, mis on nendes sätetes ette nähtud, on kohaldatavad sellisele isikule, kes on kõne all põhikohtuasjas ning kes osutab IP-aadresside rentimise ja registreerimise teenust, mis võimaldab interneti domeeninimesid kasutada anonüümselt.
- 41 Sellega seoses tuleneb nii direktiivi 2000/31 pealkirjast kui ka konkreetsemalt direktiivi artikli 12 lõike 1, artikli 13 lõike 1 ja artikli 14 lõike 1 sõnastusest, et need kolm sätet on kohaldatavad infoühiskonna teenuse osutamise korral.
- 42 Liidu seadusandja on mõiste „infoühiskonna teenus“ määratlenud nii, et see hõlmab elektrooniliste andmetöötlus- ja -salvestusseadmete abil vahemaa tagant ning teenusesaaja isikliku taotluse alusel osutatavaid teenuseid, mille eest tavaliselt makstakse tasu (23. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Google France ja Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punkt 110). Nagu nähtub Euroopa Kohtu

praktikast, hõlmab see mõiste nimelt ka teenuseid, mis aitavad võimaldada internetimüügiga tegelevaid isikuid nende klientidega kokku viia (vt selle kohta 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus L'Oréal jt, C-324/09, EU:C:2011:474, punkt 109). Kuna käesoleval juhul ei ole Euroopa Kohtul piisavalt andmeid, et teha kindlaks, kas põhikohtuasjas kõne all olev teenus kuulub selle mõiste alla, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas see on nii.

- 43 Niisuguse teenuse osutamise korral tuleb hinnata, kas vastutuse piirangud, mis on direktiivi 2000/31 artikli 12 lõikes 1, artikli 13 lõikes 1 ja artikli 14 lõikes 1 ette nähtud, on selle teenuse osutajale kohaldatavad.
- 44 Sellega seoses on kõigepealt vaja kindlaks teha, millise sätte kohaldamisalasse asjaomane teenus kuulub, ja selleks hinnata, kas teenus kujutab selle omadusi arvestades pelga edastamise, vahemällu salvestamise või teabe talletamise teenust.
- 45 Jaatava vastuse korral tuleb seejärel kontrollida, kas on täidetud asjaomase teenusekategoriaga konkreetselt seotud tingimused, mis on olenevalt olukorrast sätestatud direktiivi 2000/31 artikli 12 lõikes 1, artikli 13 lõikes 1 või artikli 14 lõikes 1.
- 46 Eelotsusetaotlusest ilmneb siiski, et esitatud küsimuse eesmärk ei ole saada täiendavaid täpsustusi käesoleva kohtuotsuse kahes eelmises punktis nimetatud tingimuste tõlgendamise kohta, vaid küsimus puudutab üksnes kriteeriume, mis võimaldavad kindlaks teha, kas niisugune teenus, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga.
- 47 Sellega seoses nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et direktiivi 2000/31 artikli 12 lõike 1, artikli 13 lõike 1 ja artikli 14 lõike 1 mõtestamisel tuleb lähtuda direktiivi põhjendusest 42, millest ilmneb, et direktiiviga kehtestatud erandid vastutusest hõlmavad ainult juhtumeid, kus infoühiskonna teenuse osutaja tegevus on üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga, mis tähendab, et teenuseosutajal ei ole teadmisi teenusesaajate poolt edastatava või talletatava teabe kohta ega kontrolli selle üle (23. märtsi 2010. aasta kohtuotsus Google France ja Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punkt 113, ning 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus Mc Fadden, C-484/14, EU:C:2016:689, punkt 62).
- 48 Vastutuse piirangud ei ole seevastu kohaldatavad juhul, kui infoühiskonna teenuse osutajal on aktiivne roll, kuivõrd ta võimaldab oma klientidel nende internetimüügi tegevust optimeerida (vt selle kohta 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus L'Oréal jt, C-324/09, EU:C:2011:474, punktid 113, 116 ja 123 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Käesoleval juhul on eelotsusetaotluses märgitud, et põhikohtuasjas kõne all olev teenuseosutaja osutab IP-aadresside rentimise ja registreerimise teenust, mis võimaldab tema klientidel domeeninimesid ja veebisait kasutada anonüümselt.
- 50 Neil asjaoludel on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kõiki tähtsust omavaid faktilisi asjaolusid ja tõendeid arvestades veenduda, et teenuseosutajal ei ole ei teadmisi tema klientide poolt edastatava või talletatava teabe kohta ega kontrolli selle üle ning tal puudub aktiivne roll, mis seisneb viimastel nende internetimüügi tegevuse optimeerimise võimaldamises.
- 51 Sellegipoolest on oluline märkida, et kui eelotsusetaotluse esitanud kohus jõuab oma analüüsi tulemusel järeldusele, et põhikohtuasjas kõne all oleva teenuseosutaja tegevuse suhtes võivad kehtida käesoleva kohtuotsuse punktis 43 nimetatud vastutuse piirangud, on tal vastavalt direktiivi 2000/31 artikli 12 lõikele 3, artikli 13 lõikele 2 ja artikli 14 lõikele 3 võimalus teha asjaomasele isikule juhul, kui intellektuaalomandi õiguse rikkumise või rikkumise ohu esinemine on piisavalt tõendatud, konkreetne ettekirjutus, mille eesmärk on teha rikkumisele lõpp või ennetada ohtu (15. septembri 2016. aasta kohtuotsus Mc Fadden, C-484/14, EU:C:2016:689, punktid 77, 78 ja 94).

52 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 2000/31 artikleid 12–14 tuleb tõlgendada nii, et vastutuse piirangud, mis on nendes sätetes ette nähtud, on kohaldatavad sellisele isikule, kes on kõne all põhikohtuasjas ning kes osutab IP-aadresside rentimise ja registreerimise teenust, mis võimaldab interneti domeeninimesid kasutada anonüümselt, tingimusel et see teenus kuulub ühte nendes artiklites nimetatud teenusekategoriasse ja et see vastab kõigile asjakohastele tingimustele, kui teenuseosutaja tegevus on üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga, mis tähendab, et teenuseosutajal ei ole teadmisi tema klientide poolt edastatava või talletatava teabe kohta ega kontrolli selle üle ning et tal puudub aktiivne roll, mis seisneb viimastele nende internetimüügilase tegevuse optimeerimise võimaldamises, ja seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta artikli 4 punkti c tuleb tõlgendada nii, et liikmesriikidel on kohustus sellist kaubamärgiomanike kollektiivse esindamise organisatsiooni, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tunnistada isikuna, kellel on õigus nõuda direktiivis ette nähtud õiguskaitsevahendite kohaldamist kaubamärgiomanike õiguste kaitseks enda nimel ja nende õiguste teostamiseks enda nimel kohtusse pöörduda, tingimusel et riigisisestes õigusnormides peetakse seda organisatsiooni selliseks, kellel on otsene huvi nende õiguste kaitse vastu, ja et need õigusnormid võimaldavad tal selleks kohtusse pöörduda, ning seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta) artikleid 12–14 tuleb tõlgendada nii, et vastutuse piirangud, mis on nendes sätetes ette nähtud, on kohaldatavad sellisele isikule, kes on kõne all põhikohtuasjas ning kes osutab IP-aadresside rentimise ja registreerimise teenust, mis võimaldab interneti domeeninimesid kasutada anonüümselt, tingimusel et see teenus kuulub ühte nendes artiklites nimetatud teenusekategoriasse ja et see vastab kõigile asjakohastele tingimustele, kui teenuseosutaja tegevus on üksnes tehnilise, automaatse ja passiivse iseloomuga, mis tähendab, et teenuseosutajal ei ole teadmisi tema klientide poolt edastatava või talletatava teabe kohta ega kontrolli selle üle ning et tal puudub aktiivne roll, mis seisneb viimastele nende internetimüügilase tegevuse optimeerimise võimaldamises, ja seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Bay Larsen

Malenovsky

Safjan

Šváby

Vilaras

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. augustil 2018 Luxembourgis.

Kohtusekretär
A. Calot Escobar

Kolmanda koja president
L. Bay Larsen